

Савчук В.Р.

магістрант,

*Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
імені Тараса Шевченка*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД У ГАЛУЗІ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ

Стратегія України на інтеграцію в Європейську співдружність зумовлює необхідність адаптуватися до стандартів ЄС не лише щодо економічних, фінансових, політичних чинників, а й освітянських стандартів. Значний інтерес для педагогічної науки в Україні становить вивчення освітянських систем і структур європейських держав.

На сучасному етапі розвитку та реформації освіти у Франції велика увага приділяється гармонійному розвитку особистості, її індивідуальності, формуванню естетичних смаків, творчої активності, процесу демократизації освіти. Загалом, серед шкільних навчальних дисциплін суттєва роль у реалізації цих завдань відводиться предметам циклу «Естетичне виховання». Програма передбачає залучення митців культури до співпраці в школі. У початковій школі пропонується створювати класи для виконання наступних проектів: «Пластичні мистецтва», «Музика», «Танець», «Архітектура», «Література», «Історико-культурна спадщина» [2, с. 171].

Особливо важлива роль у проекті відводиться співробітництву школи з музеями. Їх експозиційні зали розглядаються як потенційний навчальний простір, де учням і вчителям пропонуються надзвичайно багаті матеріали та освітні можливості. Близько 400 музеїв Франції з 3900 мають освітнє значення. З огляду на це, окрім таких дуже популярних національних музеїв, як Лувр, Орсе, до уваги беруться також музеї, що знаходяться у підпорядкуванні регіональних владних структур, та численні приватні колекції. У випадку, коли діти не мають змоги відвідувати музеї (особливо це стосується сільської місцевості), планом передбачається показ творів мистецтва по всій території Франції [2, с. 172].

Швеція відома в світі своєю моделлю суспільного устрою. Це країна загального добробуту, що опікується своїми громадянами від їх народження до останніх днів життя. Притаманне шведам ставлення до

людини як до найбільшої цінності проявляється в турботі про все, що є благом для неї. Це стосується, зокрема, сфери культури, мистецтва та освіти. Естетичне виховання у школах Швеції розглядається педагогами як надзвичайно важлива складова в реалізації актуального завдання сучасної школи – формування всебічно розвиненої особистості.

Багато шкіл Швеції ініціюють різноманітні культурні програми за участю митців. Дітей заохочують до позашкільної мистецької діяльності, добровільними організаторами якої є вчителі. Шведи дуже пишаються музичними традиціями своєї середньої школи, що надає учням можливість співати в хорі, танцювати в національних фольклорних ансамблях, грати в оркестрах. Двічі на рік педагоги та учні влаштовують концерти для батьків і друзів учнівське виконання музичних творів часто можна почути в місцевих церквах, центрах дозвілля, клубах. Про якість музичної освіти свідчать здобуті шведськими школярами призові місця на міжнародних музичних фестивалях [2, с. 173].

Сучасна концепція загальної мистецької освіти Норвегії базується на ідеї поєднання особистісних потреб людини в її творчому різнобічному розвитку та суспільних інтересів. Естетичний розвиток – один з п'яти напрямів, що рекомендується єдиним навчальним планом для шкільних закладів. Мистецька освіта розглядається норвезькими педагогами як природній шлях розвитку творчого гармонійного мислення людини, що відіграє важливу роль не лише у мистецькій діяльності, а й у повсякденній праці та наукових пошуках. У плані мистецької освіти в початкових та середніх школах зосереджується увага на таких аспектах:

- створення міжкультурних зв'язків і вивчення культур;
- обов'язкова культурна діяльність і вивчення мистецтв на усіх освітніх рівнях;
- турбота про естетизацію шкільного довкілля;
- співробітництво з адміністративними інституціями, секторами та підрозділами, що опікуються питаннями культури та мистецтва;
- інтегративні зв'язки між естетичним розвитком учнів і мистецтвами;
- удосконалення змістового наповнення шкільної мистецької освіти та активізація людських ресурсів, задіяних у ній;
- розвиток системи дидактичних засобів та інформування про них;

– оцінювання стану шкільної мистецької освіти, дослідження в цій галузі.

Впродовж дня діти мають також час для вільної гри, занять на свіжому повітрі, ігор у групах, занять у колі (читання, розповідь історій, спів тощо). Прагнучи призвичаїти дітей до найближчого культурно-мистецького оточення, норвезькі педагоги користуються партнерською допомогою працівників театрів, музеїв, парків тощо. В обов'язковій 10-річній школі цілі, завдання, зміст норвезької освіти визначаються загальним планом (Core Curriculum), який запроваджувався поетапно. Як бачимо, мистецька освіта в сучасній школі Норвегії є невід'ємною, органічною, інтегрованою складовою загальної освіти і надзвичайно важливим чинником розвитку креативності підростаючого покоління як суспільної цінності, що забезпечує загальний добробут норвезького суспільства, а естетичне виховання в школах є невід'ємною органічно інтегрованою складовою загальної освіти [2, с. 175].

Загальна мистецька освіта в Данії базується на практиці й покликана, насамперед, розвивати креативність дітей та молоді, що є одним з основних напрямків оновлення датської освіти. Мистецтво в загальноосвітній школі розглядається датськими педагогами як засіб спілкування та самовираження учнів. Мистецька освіта в середній школі Данії охоплює цілий комплекс мистецьких предметів і включає інтегративні зв'язки з іншими шкільними дисциплінами (наприклад, релігієзнавством). Значне місце в цьому комплексі посідають ремесла і дизайн, що є важливим засобом естетизації рукотворного довкілля людини. Особливістю загальної мистецької освіти в Данії є активне залучення дітей та молоді до традиційних мистецтв і водночас до їх найсучасніших проявів: до ремесел і сучасного дизайну, до музичного фольклору (співу, танцю) і сучасних електронних музичних технологій тощо [2, с. 177].

Теорія і практика естетичного виховання у Великобританії, Канаді, США ґрунтується на давніх національних та історичних традиціях і залежить від державної політики тієї чи іншої країни в галузі освіти. В той же час простежується подібність багатьох теоретичних підходів і практичних шляхів їх реалізації, що пояснюється активним міжнародним співробітництвом цих країн в галузі естетичного виховання та

вироблення єдиної концептуальної бази. Спілкування та обмін думками між спеціалістами з естетичного виховання у Великобританії, Канаді та США здійснюється за допомогою педагогічних товариств, які видають журнали, збірники та монографії. У Великобританії, наприклад, діє «Королівське товариство виховання мистецтвом», у США «Національна асоціація художнього виховання»; аналогічні товариства існують у Канаді та інших зарубіжних країнах. При ЮНЕСКО створене «Міжнародне товариство виховання через мистецтво». В англomовних країнах – США, Канаді, Великій Британії – поширення набули різноманітні інтегровані курси з естетичним компонентом. У початковій школі на предмети естетичного циклу відводиться сім годин на тиждень, 80% часу протягом дня – на художні заняття, де мистецтво виступає методологією навчання [1, с. 35].

Цікавим для української системи освіти є вивчення досвіду сусідніх країн, зокрема Польщі. У 1998 році в у країні було розпочато глибоку реформу системи освіти, що в першу чергу була спрямована на загальноосвітню школу. Польські науковці в галузі музичної педагогіки (Д. Василевська-Жерновська, Б. Смоленська-Зелінська, Е. Хофман-Ліпська та інші) підкреслюють, що застосування інтегрованих уроків із предмета «Мистецтво» сприятиме глибокому розумінню учнями прекрасного, виробленню естетичних смаків і набуттю спеціальних знань. На думку цих учених, важливим чинником є те, що в процесі інтегрованих занять учні отримують можливість повніше розкрити свої здібності в різних сферах мистецтва.

Польські вчені (М. Пшеходзінська, Д. Словець-Доманська, В. Яновський та інші) зазначають, що в наш час школа потребує значного покращення умов для викладання музики. Вони роблять наголос на тому, що успіхи у вирішенні завдань освітньої реформи, зокрема в музичному вихованні, будуть досягнуті тоді, коли ідея інтеграції стане зрозумілою педагогам, як і місце музики у викладанні предмета «Мистецтво», а також за умов широкого використання музики в різних формах естетичного виховання школярів у позаурочний час (гурткова робота, участь у хорі, в ансамблі тощо), відвідування здібними учнями державних і приватних музичних шкіл [3, с. 139].

Отже, можна зробити висновок, що класи з мистецько-культурними інтегрованими проектами постають новим якісним засобом художнього та культурного виховання учнів у початкових і середніх класах. Ці проекти збагачують процес вивчення шкільних предметів, розвивають естетичне сприймання явищ навколишнього середовища, творів мистецтва, архітектурних пам'яток культури. Така творча робота допомагає створити місток між мистецтвом, культурою та іншими галузями знань. Впровадження в шкільну програму інтегрованих курсів розширює можливості художнього виховання, сприяє становленню естетичних смаків молоді, відкритої для сприйняття та осмислення творів культури, формуванню творчих здібностей майбутніх громадян.

Список використаних джерел:

1. Галадзе М. Музичне та естетичне виховання дітей / Марія Галадзе. – К. : Музична Україна, 1968. – 46 с.
2. Лещенко М. Сучасні зарубіжні концепції естетичного виховання // Педагогіка і психологія. – 1996. – № 2. – С. 171-178.
3. Максименко С. Гуманізація виховання і навчання в загальноосвітній школі / С. Максименко. – К. : ІСДО, 1995. – 160 с.

Стиранець А.С.

студентка,

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

ЕТНОПЕДАГОГІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ СУЧАСНОЇ СІМ'Ї, ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ДИТИНИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Етнопедагогічне середовище сучасної сім'ї, як умова формування національної ідентичності дитини молодшого шкільного віку. Стаття присвячена формуванню національної ідентичності дитини молодшого шкільного віку шляхом взаємодії сім'ї та школи.

Мета дослідно-експериментальної роботи – формування національної ідентичності дитини молодшого шкільного шляхом взаємодії сім'ї та школи.